

LUTHERSKT FÖRSAMLINGSBLAD

Organ för
Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet
och
Lutherska Församlingen i Umeåområdet

Årg. 13

Ditt ord är mina fötters lykta
och ett ljus på min stig.
Ps. 119:105

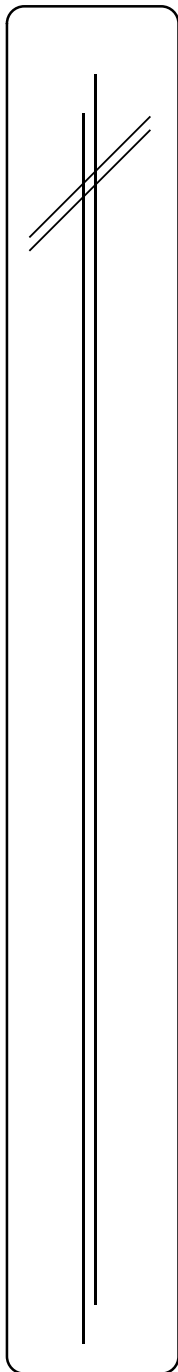
1/2001

Samla inte skatter på jorden, där rost och mal förstör och där tjuvar bryter sig in och stjälar. Samla er skatter i himlen, där varken rost eller mal förstör och där inga tjuvar bryter sig in och stjälar. Ty där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.

Matt. 6: 19-21

Nej, sök först Guds rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också.

Matt. 6: 34

Till dig jag beder

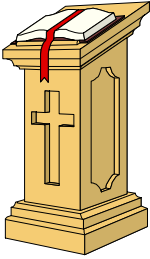
Frälsare, till dig jag beder:
Led mig på den rätta stig,
som till himmelen mig leder
ifrån mörker hem till dig.

Här jag går i ständig fara,
ropar därför varje dag:
Frälsare, min själ bevara,
och mitt hjärta helt intag.

Du har lidit, gått i döden,
att jag skulle salig bli
och stå frälst från helvetsslöden
när mitt jordliv är förbi.

Tack att Du kom hit till världen.
Tack att Du har mig omvänt.
Led mig genom ökenfärden
med Ditt ord och sakrament.

Berwal 1994

Guds kärleks väg

Jesus tog de tolv åt sidan och sade till dem: ”Se, vi går upp till Jerusalem, och allt som genom profeterna är skrivet om Människosonen skall gå i uppfyllelse. Ty han kommer att utlämnas åt hedningarna. De skall håna och skymfa honom, spotta på honom, gissla honom och döda honom, och på tredje dagen skall han uppstå.” Men lärjungarna förstod ingenting av detta. Det var fördolt för dem, så att de inte fattade vad han menade.

Lukas 18:31-43

*”Jesus, Davids Son,
förbarma dig över mig.
Herre, gör så att jag kan se.”*

Ievangelierna får vi undervisning om Jesus och hans liv på jorden. Det är ingen svårighet att utifrån evangeliernas berättelser se vad evangelisterna betraktar som det absolut viktigaste i Jesu liv. Huvuddelen av evangelierna, det som också är själva hjärtpunkten i den kristna tron, handlar om den sista veckan i Jesu liv och särskilt om det sista dygnet. Oändligt mycket fanns att berätta. Johannes skriver: ”Jesus gjorde också mycket annat. Om alltsammans skulle skrivas ner, tror jag att inte ens hela världen kunde rymma de böcker som då skulle skrivas.” (Joh. 21:25) ”Men dessa har blivit nerskrivna, för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron skall ha liv i hans namn.” (Joh. 20:21)

I fastetiden, får vi steg för steg följa Jesus på hans sista vandring,

till Jerusalem, till lidande och död. Gud give oss nåd till att så betrakta hans lidandes vandring att vi likt den blinde tiggaren i texten hos Jesus må få våra ögon öppnade och få ljus över salighets-saken till att lova och prisa Guds Lamm, som bar mina och världens synder!

Jesu lidande var ett frivilligt lidande i fullkomlig lydnad. ”Se, vi går upp till Jerusalem, och allt som genom profeterna är skrivet om Människosonen skall gå i uppfyllelse.” Därför hade han kommit i världen: ”Se, jag kommer, i bokrullen är skrivet vad jag skall göra. Att göra din vilja, min Gud, är min lust, och din lag är i mitt hjärta,” säger han i Ps. 40. Och i Ps. 2 säger Gud: ”Begär av mig, så skall jag ge dig hedningarna till arvedel och jordens ändar till egendom.” Och en arvedel fick han – en arvedel om vilken han säger i Ps. 16: ”En lott har tillfallit mig i det ljuvliga, ja, ett arv som behagar mig väl.” Sådan är hans kärlek till syndare! Med sångförfattaren Anders Nilsson sjunger vi:

Tack, att du ville lösa
din lott, din arvedel,
ditt dyra blod utösa,
Guds Lamm, Immanuel!
O, hjälp mig att försvinna
i denna verklighet,
trots all min synd besinna
det köpets riktighet.

Dagens episteltext talar om denna ofattbara kärlek, den kärlek som inte är tom och innehållslös, men som är tålig och mild, som inte söker sitt, men som fördrar, tror, hoppas och uthärdar allting och som är det största – det är den kärleken som Gud på ett oförlikneligt sätt målar för våra ögon i passionshistorien. Jesus säger: ”Liksom Fadern har älskat mig, så har jag älskat er... Ingen har större kärlek än att han ger sitt liv för sina vänner.” Joh. 15. Och i Rom. 5 läser vi: ”Medan vi ännu var svaga dog Kristus i ogudaktigas ställe, när tiden var inne. Knappast vill någon dö för en hederlig människa – kanske vågar någon gå i döden för den som är god. Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog i vårt ställe, medan vi ännu var syndare.”

”Gud som är rik på barmhärtighet har älskat oss med så stor kärlek, också när vi ännu var döda genom våra överträdelse och synder, att

han har gjort oss levande tillsammans med Kristus.” Ef. 2.

O, vilken kärlek, underbar, sann,
aldrig har någon älskat som han...

Det är av denna fullkomliga kärlek, som också den fullkomliga lydanden följer, så att vår Frälsare med villigt hjärta går den tunga lidandesvägen i vårt ställe: ”Människosonen kommer att utlämnas. De skall håna och skymfa honom, spotta på honom, gissla honom och döda honom, och på tredje dagen skall han uppstå.” Och denna hans lydning har fått välsignade följder för oss: ”Likasom de många stod som syndare på grund av en enda människas olydnad, så skulle också de många stå som rättfärdiga på grund av den endes lydning.” Rom. 5.

Allt detta har profeterna skrivit om och förutsagt, säger Jesus, och allt skall nu gå i uppfyllelse. Det är ett välsignat sätt att nalkas passionshistorien att läsa Gamla testamentets ord om Herrens lidande tjänare. Läs Psaltaren, läs Jesaja. Slå upp hänvisningar och parallellställen och se hur allt som genom profeterna är skrivet om Människosonen har gått i uppfyllelse. ”Det var denna frälsning som profeterna sökte och forskade efter, de som profeterade om den nåd som ni skulle få. De undersökte vem eller vilken tid Kristi Ande i dem visade på, när han förutsade Kristi lidanden och den härlighet som skulle följa. Och det blev uppenbart för dem att det inte var sig själva utan er de tjänade med sitt budskap... Så mycket fastare står nu det profetiska ordet för oss, och ni gör rätt i att hålla er till det som till ett ljus som lyser på en mörk plats, tills dagen gryr och morgonstjärnan går upp i era hjärtan.” 1 Petr. 1, 2 Petr. 1.

Texten säger att när Jesus talade om sitt förestående lidande, så förstod lärjungarna ingenting av detta. Det var fördolt för dem, så att de inte fattade vad han menade. Inte så att de inte förstod innebörden i att hånas, stenas och skymfas, bespottas, gisslas och dödas. Men omöjligt kunde de tänka sig att detta skulle ske med Jesus. De var på visst sätt både blinda och döva. Visst trodde de på Jesus, de bekände att han var Kristus, den levande Gudens Son. När andra inte tålde hans budskap utan drog sig undan från honom, stannade lärjungarna kvar. Någon annan att gå till kunde de inte tänka sig: ”Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord...” Men de satt fast i föreställningar som gjorde dem olyckliga, ängsliga och bedrövade där de inte behövde. De kunde

bara inte tänka sig att något sådant skulle kunna hända med Jesus. Och lika omöjligt är det för oss att fatta innebörden i detta, om inte Herren själv får hjälpa oss ur den andliga blindheten.– ”Jesus för världen givit sitt liv, öppnade ögon, Herre, mig giv!”

Så som Jesus gjorde med den blinde tiggaren utanför Jeriko, som vi hörde om i texten, så vill Jesus göra med oss och vår andliga blindhet. Den blinde saknade sina ögons ljus, men han hade ett stort ljus i det andliga. Han bekänner Jesus som Davids Son. Och hans rop och bön om förbarmande är ett erkännande såväl av det egna eländet som av Guds barmhärtighet. Hans ihärdiga bön, som inte låter sig hindras och tystas ner trots allt motstånd, vittnar om tron på Jesus, om tron på hans vilja och förmåga att hjälpa, att han vill höra och hörsamma blinda tiggares rop till honom om barmhärtighet. Och han ropade och bad inte förgäves. Jesus hör bön.

”Jesus stannade och befalldes att mannen skulle ledas fram till honom. När han kom frågade Jesus: Vad vill du att jag skall göra för dig? Han svarade: Herre, gör så att jag kan se. Jesus sade till honom: Du får din syn. Din tro har frälst dig.”

Gör du nu också gemensam sak med tiggaren! Nog finns det gott om både inre och yttre hinder som vill tysta ner dig och hålla dig borta från Frälsaren. Men låt ingenting avhålla dig från att ihärdigt och med stor frimodighet ropa: ”Jesus, Davids Son, förbarma dig över mig!” Så skall Herren genom ordet och sakramenten föra dig till honom och öppna dina ögon.

Bön: Herre, hjälp mig så att jag kan se mig och min situation, men hjälp mig framför allt så att jag må kunna se dig, min Frälsare, och vad du har gjort för mig. Ge mig nåd att följa dig och med själens ögon se ditt lidande och din död för mig, i mitt ställe, så vill jag lova och prisas dig för tid och evighet, och med psalmisten säga: Jag förtröstar på din nåd, må mitt hjärta fröjda sig över din frälsning. Jag vill sjunga till Herrens ära, ty han har gjort väl mot mig. (Ps. 13.)

Ingemar Andersson

Betydelsen av Kristi lydnad i frälsningsfrågan

— Markku Särelä —

Under "Dagar kring Bibeln och bekännelsen" i Vasa, Finland, under juli månad 1999 höll teol. dr Markku Särelä ett föredrag med rubriken "Betydelsen av Kristi lydnad i frälsningsfrågan".

Särelä är präst i Suomen Tunustuksellinen Luterilainen Kirkko, STLK — Finlands bekännelse-trogna lutherska kyrka. Han var i många år dess ledare. Kyrkan bildades av personer från den evangeliska rörelsen efter religionsfrihetslagen som Finland fick redan 1922.

På många håll har den bibliska läran om rättfärdiggörelsen fördunklats i så hög grad att flera lutherska kyrkor gjort gemensam sak med den romersk-katolska kyrkan. Det är därför synnerligen viktigt med Säreläs klara framställning. Men först och främst är denna lära en tröst och ett hopp för alla dem som genom Guds ord fått upp ögonen för att allt är förtappat i dem själva. Då behöver man få höra vad Kristus har gjort för syndare för att få ärvä evigt liv och salighet.

Salighetshindren

Det finns två saker, som hindrar människan att fräslas utan Kristus. De är Guds lag och människans synd. De kan också förenas i ett begrepp: den brutna lagen eller 'olydnad' (*parakoe*, Rom 5:19), motsatsen till lydnad. Om detta använder Bibeln även andra termer, som 'laglöshet' (*anomia*, 1 Joh 3:4), 'fall' (*paraptooma*, Rom 5:15,17,18,20), 'överträdelse' (*parabasis*, Rom 5:14). Alla dessa termer talar om synden och särskilt också om den första syndens natur. Det är att handla mot Guds lag, att hamna vilse från den rätta vägen, att stiga vid sidan om, att avvika från den rätta vägen, vilken Gud vill att vi skall gå, att underlåta hörsamhet. Då hon syndar bryter människan i första hand mot Gud. "Mot dig allena har jag syndat och gjort vad ont är i dina ögon", Ps 51:6.

Guds lag är ovillkorlig när den kräver lydnad.

Men du skall inte äta av trädet på gott och ont. 1 Mos 2:17.

Ni skall hålla fast vid mina stadgar och lagar, ty den människa som följer dem skall leva genom dem. Jag är HERREN. 3 Mos 18:5.

Gör det, så får du leva. Luk 10:28.

Vik inte av till höger eller vänster. Ords 4:27.

Ty den som håller hela lagen men bryter mot ett enda bud är skyldig till allt. Jak 2:10.

Om lagen är ovillkorlig när den kräver lydnad, är den lika ovillkorlig också när den avslöjar synden och ställer oss inför domen.

Den dag du äter av det skall du döden dö. 1 Mos 2:17.

Vem lät dig förstå att du är naken? Åt du inte av det träd, som jag förbjöd dig att äta av?" 1 Mos 3:11,

Lagen överbevisar er om att ni är överträdare. Jak 2:9.

Under förbannelse står den som inte håller fast vid allt som är skrivet i lagens bok och gör därefter. Gal 3:10b.

Sedan skall han säga till dem som står på den vänstra sidan: Gå bort ifrån mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar." Matt 25:41.

Av dessa ställen i den heliga Skrift ser vi, att olydnad mot Guds heliga vilja eller överträdelse av lagen är ett hinder för människans eviga frälsning. Denna olydnad är total, så att den gör oss skyldiga till att ha brutit hela Guds lag om den visar sig på en enda punkt. För en överträdelses skull blev Adam syndig för hela resten av sitt liv, och samma synd tillräknades också oss alla hans efterkommande. Vi har överträtt lagen ända från vår avlelse. Och detta tillräknande av Adams överträdelse beror inte på illvilja, utan vi är verkligt fördärvade från grunden, dvs. det är fråga om vår egen synd.

För att mera exakt förstå vad det är fråga om i frälsningen skall vi ännu granska Guds lags natur och syfte ur ett par synvinklar.

Först och främst syftar lagen till att den som fullgör den skall leva av den, och kommer inte under dödens välde. *"Det är inte lagens hörare som blir rättfärdiga inför Gud, utan lagens görare skall förklarar rättfärdiga."* Rom 2:13. *"Vill du gå in i livet, så håll buden."* Matt 19:17. Den som bryter mot lagen är däremot under dödens välde: *"Du skall döden dö"*, 1 Mos 2:17. Livet betyder här andligt, evigt liv i ge-

menskap med Gud; döden åter skilsmässa från honom. Intentionen, grundsyftet, med att uppfylla lagen fokuserar alltså inte i första hand på människornas inbördes relationer, det horisontella planet, utan på det vertikala planet, Gudsrelationen. Det första budordet "*Åt inte*" var inte socialetik, det var exempelvis inte att älska sin hustru, utan det prövade i första hand lydnaden mot Gud och först i andra hand den rätta kärleken till maken. När lydnaden mot Guds bud saknades, saknades också kärleken på det horisontella planet. När pastor Heino Pätälä lärde att Kristus inte har uppfyllt lagen för oss, eftersom den troende bör hålla lagen i sitt liv, uppfattade han inte lagens grundintention, dvs. att uppfyllelse av lagen krävs för att vi skall få evigt liv. Han tog avstånd från att laguppfyllelsen hör till återlösningens innehåll genom att hänvisa till den laguppfyllelse som hör till den troendes vandel.

Vi kommer senare att tala om hur den syndige, som redan har brutit mot lagen, förlorat sitt liv och gemenskapen med Gud, får en sådan laguppfyllelse som duger inför Gud och åter får komma in i gemenskap med honom.

För det andra: Fastän lagen förkunnar dom åt den som bryter mot den, dvs. åt oss alla, avstår den inte från sina krav. Den kräver oeftergivligt ett fullständigt hållande av hela lagen. Med andra ord, lagen har två krav på syndaren: hållande av lagen eller lydnad och straff. Ingenstans i Bibeln står det att Gud skulle ha avstått från någondera av dessa. Lagen är nöjd först när den har fått båda. Detta kan inte omkullkastas med exempel från det levande livet. Man har nämligen påstått, att när straffet för synden har avtjänats, bryr sig Gud inte längre om uppfyllelsen av lagen. Kristi död skulle alltså räcka, och hans uppfyllelse av lagen i vårt ställe skulle inte längre behövas. Man har hänvisat till att det i samhällslivet räcker med att avtjäna straffet, och att man därför inte på nytt behöver göra om det på ett rätt sätt, som man en gång har gjort fel. Det här är ett förnuftsargument och det har inte stöd i Bibelns ord. I samhällslivet finns exempel, där det skulle vara dumt att göra om en sak på rätt sätt (att göra om en bilresa med iakttagande av hastighetsbegränsningarna, där man tidigare fått böta för fortkörning). Men det finns också motsatta exempel, som att ett söndrat, stulet föremål skall ersättas med ett helt; där räcker det inte med tillrättavisning eller någon annan bestraffning. Då människan hade fallit i synd blev Gud utan den ära som tillkommer honom, vilken han skulle ha fått om människan hade levt oklanderligt. Denna skuld blir inte betald enbart med avtjänande av

straff, utan kräver full lydnad.

Människan kan alltså inte få evigt liv om hon inte uppfyller två villkor som lagen ställer upp: hon måste vara lydig mot lagen i sitt liv och måste ta på sig domen som lagen utmäter åt den som syndar. Vi vet att detta är omöjligt för människan själv. Hon behöver en ställföreträdare, och denna ställföreträdare är Kristus.

Kristus – vår ställföreträdare

Den heliga Skrift talar klart om att Kristus i vårt ställe har gjort allt, vad som behövs till vår frälsning. Till det behövs alltså inga botgörningar av oss, inte heller de så kallade helgonens överloppsgärningar, inte heller skärseld eller kyrkans böner. Kyrkan bevekar ju inte Gud att bli nådig genom sina böner, utan den ber i Kristi namn till Gud, som redan är nådig. Att Gud ska bli nådig genom våra böner – sådant är inte endast onödigt, utan det nedvärderar också Kristi fullkomliga gärning. I det följande ges några bibelbevis i frågan.

Och han tog ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: ”Detta är min kropp, som utges för er. Gör detta till minne av mig.” På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: ”Denna bägare är det nya förbundet i mitt blod, som utgjuts för er.” Luk 22:19-20.

[Vår Herre] som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. Rom 4:25.

Medan vi ännu var svaga dog Kristus i ogudaktigas ställe, när tiden var inne. Rom 5:6.

Alltså: liksom en endas fall ledde till fördömelse för alla människor, så har en endas rättfärdighet för alla människor lett till en frikännande dom som leder till liv. Liksom de många stod som syndare på grund av en enda människas olydnad, så skulle också de många stå som rättfärdiga på grund av den endes lydnad. Rom 5:18-19.

Men Gud bevisar sin kärlek till oss genom att Kristus dog i vårt ställe, medan vi ännu var syndare. Rom 5:8.

Han som inte skonade sin egen Son utan utlämnade honom för oss alla, hur skulle han kunna annat än också skänka oss allt med honom? Rom 8:32.

Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud. 2 Kor 5:21.

Ni känner ju vår Herre Jesu Kristi nåd. Han var rik men blev fattig för er skull, för att ni genom hans fattigdom skulle bli rika. 2 Kor 8:9.

Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: Förbannad är var och en som är upphängd på trä. Gal 3:13.

Men när tiden var fullbordad sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att han skulle friköpa dem som stod under lagen, så att vi skulle få söners rätt. Gal 4:4-5.

Och lev i kärlek, så som Kristus har älskat oss och utlämnat sig själv för oss som offergåva, ett välluktande offer åt Gud. Ef 5:2.

Ty Gud har inte bestämt oss till att drabbas av vredesdomen utan till att vinna frälsning genom vår Herre Jesus Kristus. Han har dött för oss, för att vi skall leva tillsammans med honom, vare sig vi är vakna eller insomnade. 1 Tess. 5:9-10.

Han har offrat sig själv för oss för att friköpa oss från all laglöshet och rena åt sig ett egendomsfolk, som är uppfyllt av iver att göra goda gärningar. Tit 2:14.

Genom att han gav sitt liv för oss har vi lärt känna kärleken. Så är också vi skyldiga att ge vårt liv för våra bröder. 1 Joh 3:16.

Här finns ett stort antal bibelbevis för att både Kristi görande lydnad och hans lidande lydnad skedde för vårt bästa, för vår skull, i vårt ställe, nämligen i stället för oss som är skyldiga till att ha överträtt vår Guds heliga lag. Den återlösning som Kristus har vunnit bör inte granskas skilt från lagens krav, utan som lydnad mot lagen och som avtjänande av straffet för lagens förbannelsedom, som Bibeln gör.

Då vi kommer ihåg, att den brutna lagen eller vår olydnad var ett ovillkorligt hinder för vår frälsning, så är den uppfyllda lagen eller Kristi i vårt ställe skedda lydnad en garanti för det eviga livet. I Jesu fullbordade gärning har syftet med hans ankomst till världen förverkligats: *"Jag har kommit för att de skall ha liv, ja, liv i överflöd."* Joh 10:10b.

Här finns en fast grund för saligheten.

Om däremot någondera, lydnaden i livet eller avtjänandet av straffet, skulle ha blivit ogjort av Kristus i vårt ställe, skulle den ha blivit kvar att skötas av oss själva för att vinna salighet. Till all lycka gick det inte så, och kunde inte heller ha gått så. Från första början stod det klart att Kristus skulle lyckas i sitt arbete. Om det hade varit osäkert, kunde de som trodde i det gamla förbundet inte ha behagat Gud genom sin tro.

Tillräknandet av Kristi verk oss till godo

Enligt den heliga Skrift tillräknas Kristi verk oss till godo på två sätt. För det första för hela världen i betydelsen den allmänna rättfärdiggörelsen.

Allt kommer från Gud, som har försonat oss med sig själv genom Kristus och gett oss försoningens tjänst. Ty Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser, och han har anförtrott åt oss försoningens ord. Vi är alltså sändebud för Kristus. Det är Gud som förmanar genom oss. Vi ber å Kristi vägnar: låt försona er med Gud. Den som inte visste av synd, honom har Gud i vårt ställe gjort till synd, för att vi i honom skulle stå rättfärdiga inför Gud. 2 Kor 5:18-21.

För det andra räknas Kristi verk dem till godo som tror.

Den som har gärningar att peka på får sin lön, inte av nåd utan som något han har förtjänat. Men den som utan att bygga på gärningar tror på honom som förklarar den ogudaktige rättfärdig, honom räknas hans tro till rättfärdighet. Därför prisar också David den människa salig, som Gud tillräknar rättfärdighet utan gärningar: Saliga är de, vilkas överträdelser är förlåtna och vilkas synder är överskylda. Salig är den man som Herren inte tillräknar synd. Rom 4:4-8.

Därför 'räknades det honom till rättfärdighet'. Men dessa ord 'det räknades honom till rättfärdighet' skrevs inte bara för hans skull utan även med tanke på oss. Rättfärdighet kommer att tillräknas oss som tror på honom som från de döda uppväckte Jesus, vår Herre, han som utlämnades för våra synders skull och uppväcktes för vår rättfärdiggörelses skull. Rom 4:22-25.

Tron är att ta emot den för handen varande försoningen och nåden. Tron tar emot hela Kristi verk för oss, men den lägger inte till något av människan själv. Sålunda är frälsning genom tron allena det samma som frälsning av nåd allena, för Kristi skull allena, som gåva allena, utan lagens gärningar och utan några som helst våra egna gärningar. Denna frälsning genom tron allena ger som sådan full ära åt Kristus och hans verk samt full tröst åt den syndiga människan. Genom tron blir vi delaktiga av allt det som lagen fordrade av oss, men som vi inte själva förmådde betala.

"Jag har kommit"-ställena omtalar att Kristus har uppfyllt Guds lag i stället för oss

Vi måste vara helt förvissade om att den lutherska läran om Kristi ställföreträdande laguppfyllelse är Guds egen uppenbarelse, med andra ord,

att den är en sanning som Bibeln lär. Lika viktigt som det är att utesluta vår egen andel och förtjänst från frälsningen, lika viktigt är det att bevara hela Kristus som grund för vår salighet, så att vi inte tar bort något från det som han har gjort för oss och som vår ställföreträdare. Må alltså Bibeln tala och må den göra oss övertygade och ståndaktiga i saken.

Jag har framställt bibelbevis som ansluter sig till detta i min bok "*Kristuksen kuuliaisuus*" (1999, på svenska: Kristi lydnad), varför jag inte upprepar dem här. Jag nämner som avslutning endast sådana bibelställen, som jag har kallat "jag har kommit"-ställen.

I den heliga Skrift finns flera ställen, där Jesus säger: "*Jag har kommit*" eller där det sägs om honom: "*Han har kommit*". Detta kommande täcker i stort hela hans liv. Han säger:

Ja, jag har utgått från Fadern och kommit till världen. Nu lämnar jag världen och går till Fadern. (Joh 16:28).

Dessa ställen ansluter sig ofta till hans profetiska ämbete, som han sköter så att inte Guds rike och frestarens rike blandas samman, utan så att gränsen förblir klar. Han sade till Pilatus:

Du säger själv att jag är en konung. Ja, för att vittna om sanningen är jag född, och därför har jag kommit till världen. Var och en som är av sanningen lyssnar till min röst. (Joh 18:37).

Han har inte kommit med frid, utan svärd, för att tända en eld på jorden, och för att åstadkomma söndring i familjerna (Matt 10:34-35, Luk 12:49-51).

Han har kommit i sin Faders namn. (Joh 5:43).

Han har inte kommit av sig själv, utan hans Fader har sänt honom (Joh 7:28-29); Joh 8:42).

Så skiljer han sig från de falska profeterna. Han har kommit till en dom för världen (Joh 6:38-39).

Frälsaren utförde sitt profetiska verk så, att han inte förlorade en enda själ. Han kunde säga:

Ty jag har inte kommit ner från himlen för att göra min vilja utan hans vilja som har sänt mig. Och detta är hans vilja som har sänt mig att jag inte skall förlora någon enda av alla dem som han har gett mig, utan att jag skall låta dem uppstå på den yttersta dagen. Joh 6:38-39.

De av Jesu åhörare som hamnade i förtappelsen, hamnade dit av sitt

eget förvållande, inte för att det skulle ha funnits fel eller brister i Jesu undervisning.

Frälsaren uppfyllde fullkomligt lagen i sitt profetiska ämbete, alltså 1. så att han inte handlade egenmäktigt utan Faderns sändning, 2. så att han var en felfri förebild "*i ord och gärning, i kärlek, trohet och renhet*" för alla troende, vilket Bibeln ställer som förebild för herdarna (1 Tim 4:12), men som hos oss är bristfullt, och 3. i sin undervisning, då han kunde säga: "*... jag inte gör något av mig själv utan talar vad Fadern har lärt mig. ... Jag talar vad jag har sett hos min Fader.*" (Joh 8:28b, 38a).

Vid sidan av det profetiska ämbetet fogar Bibeln till Jesu återkomst till världen hela hans frälsningsgärning. Aposteln Paulus säger om detta:

Det är ett ord att lita på och värt att på allt sätt tas emot, att Kristus Jesus har kommit till världen för att frälsa syndare -- och bland dem är jag den störste. (1 Tim 1:15). Jesus säger: Jag har kommit för att de skall ha liv, ja, liv i överflöd. (Joh 10:10).

Och: Jag är det bröd som har kommit ner från himlen. (Joh 6:41, 51).

Det finns inget behov att begränsa betydelsen i Jesu ord, då han säger:

Ty jag har inte kommit ner från himlen för att göra min vilja utan hans vilja som har sänt mig. (Joh 6:387).

Den brutna lagen eller olydnaden medförde döden; den uppfyllda lagen eller lydnaden gav oss livet. Vilken väldig tröst finns inte i dessa Jesu ord som vi nyss hörde:

Jag har kommit för att de skall ha liv, ja, liv i överflöd. (Joh 10:10).

Det skuldebrev som med sina krav vittnade mot oss har han tagit bort genom att spika fast det på korset (Kol 2:14),

och i stället för orden "*ve dig, förbannade*" ljuder där orden "*salig är du, välsignad, i rikt mått välsignad!*"

På korset har i vår väg spikats en fullbordad lag, för Kristus kom inte för att upphäva lagen, utan för att fullborda, som han säger:

Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att fullborda. Matt 5:17.

I detta sistnämnda bibelställe uppenbarar Frälsaren innehållet i sin Messias-kallelse. Det är att fullborda lagen och profeterna. Därför har

han kommit. En närmare granskning av texten för oss djupare in i saken.

Satsen är från Jesu bergspredikan. Han hade nyligen kallat sina lärjungar till deras ämbete och gett apostlanamnet åt dem (Luk 6:13).¹⁾ Efter detta höll han bergspredikan för dem, som i själva verket är en "ordinationspredikan". Fastän Kristus inte offentligt anger sig själv som Messias, undervisar han likväl som den som har makt, och skiljer sig i sättet att undervisa från de skriftlärde (Matt 7:29). Messias talar alltså till de apostlar som han har kallat till ämbetet, inte bland dem, utan offentligt så att allt folket hör på. Kristus fullgör här sitt profetiska ämbete, och han gör det så, att Bibeln blir fullbordad och inte upphävd.

Kristi profetiska ämbete var en del av hans Messias-kallelse. Kristus, den nye Adam, bryter inte ens mot det minsta Guds bud, "*inte en enda bokstav, inte en prick*", och urvattnar dem inte, utan undervisar så att Guds bud förblir i sin fulla, ursprungliga kraft. Här handlar han annorlunda än den förste Adam, som i frestelsens ögonblick teg och inte fullgjorde de förpliktelser som hörde till hans ämbete. Adam hade visserligen omtalat budet "*Du skall inte äta*" för Eva, men underlät att sköta sitt ämbete då när frestaren började luckra upp detta bud och gjorde det lockande att handla annorlunda. Å andra sidan uppfyller Kristus alla förpliktelser i sitt återlösningsuppdrag när han fullbordar Skrifterna, alltså också förpliktelserna i predikoämbetet, som Adam hade underlåtit.

Om vi skulle begränsa oss till det här stället i Bergspredikan i fråga om hur Jesus fullbordar Skrifterna i sitt profetiska ämbete, skulle vi säkert inskränka dess innehåll. Gamla testamentet utlovar nämligen Messias, som förvärvar oss syndernas förlåtelse genom sin medlarfunktion. Lagen och profeterna skulle nämligen ha förblivit ouppfyllda om Jesus endast hade undervisat. Han måste bli den "*rättfärdige Telningen*" för oss för att kunna vara "*Herren vår rättfärdighet*" (Jer 23:5,6). Han måste således bli den som fullgjorde lagen i allt som lagen kräver av oss för att fullborda Skrifterna.

Det finns ännu en punkt som behöver nämnas i detta sammanhang, gällande "jag kommer"-ställen. Det är Ps 40:8f, som citeras i Hebreerbrevet 10:7. Det lyder:

Se, jag kommer, i bokrullen står det skrivet om mig. Att göra din vilja, min Gud, är min glädje, din lag är i mitt hjärta.

Den här utsagan förenas i Psalm 40 med Kristi profetiska verk genom orden:

Jag förkunnar det glada budskapet om rättfärdighet i den stora församlingen. Se, jag tillsluter inte mina läppar, du, HERRE, vet det. (Ps 40:10).

Ändå begränsar Hebreerbrevet inte utförandet av Guds vilja till att beakta endast undervisningsämbetet, utan säger också med tanke på helheten:

en kropp har du berett åt mig" (Hebr. 10:5) och fortsätter i vers 10: "Och i kraft av denna vilja är vi helgade genom att Jesu Kristi kropp blev offrad en gång för alla. (Hebr 10:10).

Så var den Guds vilja, som Messias kom för att göra, ett frivilligt fullbordande av hela Guds lag till vår helgelse, som det är skrivet:

Att göra din vilja, min Gud, är min glädje, din lag är i mitt hjärta. (Ps 40:9).

Kristi ställföreträdande lydnad för Guds lag, som var given åt människor, var en nödvändig förutsättning för vår frälsning. Nu behöver vi inte bäva inför döden, utan vi får lita på att Jesus på domens dag kallar oss till himlens glädje med orden:

Kom, ni min Faders välsignade, och ta i besittning det rike som stått färdigt åt er från världens begynnelse. (Matt 25:34).

---

1) Luther säger med anledning av detta ställe: "Herren Kristus, som har gett och kraftigt befallt ämbetet åt apostlarna..." (Martin Luther, Bergspredikan,)

* * *

Upp, min själ, att Herren lova, För hans stora nåd,
För hans Ord, o dyra gåva, För dess tröst och råd!

Kristus har min synd utplånat, Skänkt mig frid och ljus;
Genom synd och död han banat Väg till Faderns hus.

Lagen har han ock fullbordat, All vår skuld betalt,
Oss med fridens band omgjordat, Allt han gjort, ja allt.

Ren och fri jag nu är vorden, Barnaskap jag fått,
Salig redan här på jorden, Vilken härlig lott.

A. Steinmetz

Luther har ordet

Nåd vare mød ør och frid
från Gud vår Fader och
från Herrøn Jesus Kristus.

Gal. 1:3

Världens frid består i att det yttre onda, som förorsakar ofrid, blir borttaget. Men Kristi frid erfares mitt under det att den yttre olyckan finns kvar i form av fiender, sjukdom, fattigdom, synd, djävul eller död. Sådan olycka omger oss i det yttre och upphör inte att anfäkt oss, men invärtes råder tröst och frid i hjärtat, så att detta inte bryr sig om någon olycka utan är modigare och gladare, då olyckan är för handen än då den inte är det. Därför kallas Kristi frid en frid "som övergår allt förstånd".

* * *

Genom evangelium har vi kommit till den skatt, som inte är gods och guld, inte makt och ära, inte denna världens lust och fröjd, ja, inte ens är detta livet här på jorden, utan ett hopp, ett levande, saligt hopp, som skall till kropp och själ göra oss levande och saliga, för evigt och fullkomligt. Till denna skatt är vi genom evangelium kallade, och till den skatten är vi döpta. Låt oss därför så förhålla oss till det timliga livet, att vi är betänkta på att lämna det bakom oss och sträcka oss efter detta saliga hopp såsom vårt mål "den segerlön, som hålls framför oss genom Guds kallelse ovanifrån i Kristus Jesus", att vi jagar efter detta mål och ständigt väntar därpå.

~ Lov och prisa Herren ~

Nu lov och pris! Jag vet ej mer, Som återstår, så
Nallt är färdigt. Vad helst hos mig jag känner,
ser, Är Lammet dock den äran värdigt, Att det för
mig försonat allt Och gäller evigt tusenfalt Mer än
allt.

Jag är visst ej tillfreds med mig, Ty i mitt kött bo
synder alla. Mitt hjärta bär ännu i sig Förbjudna
fruktens bittra galla. Jag likväl sjunger helt förnöjd
Om evig nåd, om frid och fröjd, Helt förnöjd.

Det är en obeskrivlig tröst, Det lättar alla levnads-
plikter, Det fyller mitt beklämda bröst Med höga,
himmelska utsikter, Att du ingick med dina sår Och
där med dessa tecken står Helt som vår.

De såren ropa varje stund, De ropa om den vunna
striden; De ropa: nåd, pardon misskund För alla
Adams barn i tiden! Så står du, Jesu, ock för mig
Hos Gud som präst evinnerlig Ock för mig.

När jag är skröplig, kall och svag, Förströdd av allt,
som ögat möter, Då har jag en, som natt och dag I
himmelen min gudstjänst sköter, Som i Guds åsyn
står för mig Och uti allt framställer sig Ock för mig.

Så sant som du, o Jesu, står Uti vårt ställe i det
höga, Så sant som du har blivit vår Rättfärdighet
för Faderns öga, Så sant är jag i denna skrud Guds
hjärtas lust och täcka brud; O, min Gud!

Den bästa människa i sig Är döden värd, har synd
otalig; Den sämste kristen är i dig, O Jesu, helt rätt-
färdig, salig. Lov, ära, pris evinnerlig! All salighet är
blott i dig, Blott i dig.

C.O. Rosenius, 1853, O. Ahnfelt, 1853, Bearb. 1982

Små betraktelser

När Jesus hade fått det sura vinet, sade han: ”Det är fullbordat.” Och han böjde ner huvudet och gav upp andan. Joh 19:30

Det är fullbordat. Så ljöd Jesu ord. Ett härligare ord har aldrig uttalats här på jorden. Det är nämligen Jesus som sade detta. Han kan inte ljuga. Därför kan du räkna med allt han har sagt.

Hur många har inte uttalat stora och starka ord! Hur ofta har det inte pekats på än den ena, än den andra vägen till frälsning! Miljoner människor har lämnats kvar i besvikelse och bitterhet, och ännu fler kommer att uppleva besvikelse på domens dag, då sanningen skall bli uppenbarad. Då kommer många att inse att de följt falska profeter.

Jesus ”blev med kraft bevisad vara Guds Son alltifrån uppståndelsen från de döda”. Det var han som sade: ”Det är fullbordat.”

Detta är sagt till var och en av dem som Jesus levde bland, till tullmän och syndare, till skriftlärde och fariséer. Ja, det gäller också dig. Det gäller varje människa, ingen undantagen.

Om ditt liv ligger i spillror ändrar det ingenting, inte heller om du känner dig ovärdig.

Jesus har sagt: ”Det är fullbordat!” Hans ord följer dig genom hela livet. De blir dig till dom, om du inte aktar på en så stor frälsning. Men de blir dig till frälsning om du låter dem gälla i ditt liv.

Vad är det då som är fullbordat?

Allt det som behövde göras för att du skall kunna bli salig. Din frälsning är fullbordad. Den är färdig och den är din. Du får ta emot den i tro.

Varför kunde Jesus säga dessa välsignade ord?

Det kunde han, därför att han på korsets trä betalade för dig med sitt heliga dyra blod. Det priset var tillräckligt för Gud.

Därför kan du tryggt gå domen till mötes. Bygger du din frälsning

på hans fullbordade verk, står du på klippfast grund.

Du får inte lägga något till hans frälsningsverk! Märkena efter spikarna i Jesu händer säger dig, att du är köpt och priset är betalt. ”Det är fullbordat!”

(Betraktelse för den 24 januari ur ”Ett är nödvändigt” av H E Nissen.)

* * *

För att vi, rättfärdiggjorda genom hans nåd, skulle såsom vårt hopp är, få evigt liv till arvedel. Titus 3:7.

Aposteln Paulus säger inte: ”Genom vår tro”, utan: ”genom hans nåd”, med andra ord sagt: Kristus allena står i nåd hos Gud, han har helt uppfyllt Guds vilja och förtjänat det eviga livet. Men då han inte gjorde detta för sig själv, utan för oss, så skall alla, som tror på honom, äga en sådan stor förmån, att man genom honom och hans nåd skall anse dem ha gjort det, som Kristus har gjort för dem. Se då hur ousäglig rik den kristna tron är till sitt innehåll och hur stora, obegripliga skatter den tillför de troende.

Härav må vi lära vilken dyrbar predikan evangelium är, genom vilken allt detta förkunnas och vilken skada de gör och hur de fördärvar själar, som förtiger evangelium och blott predikar lagens gärningar, ja, sina egna människoläror. Vakta dig därför för falska förkunnare, ja, även för falsk tro. Lita inte på dig själv eller din egen tro! Ta din tillflykt till Kristus, förbli under hans vingars skydd, förbli under hans klädnad. Må din klädnad inte vara din rättfärdighet, utan hans rättfärdighet och nåd, så att du inte genom någon nåd som du förvärvat, utan genom hans nåd, som Paulus säger, måtte vara arvinge till evigt liv! Så säger också den 91 psalmen: ”Med sina fjädrar skall han betäcka dig och under hans vingar skall du finna tillflykt” och i Höga visan kallar Kristus sin brud ”sin duva i bergsklyftan, i klippväggens gömsle”, med andra ord, själen bevaras i Kristi sår. Se detta är den rätta kristna tron; den grundar sig inte på sig själv, som de förnuftskloka anser, utan på Kristus och blir bevarad i hans skydd.

(Betraktelse för den 4 januari ur ”Reskost” av Martin Luther .)

Något om den kristna församlingen

Den kristna församlingen består av syndare som Gud förbarmat sig över och givit dem ett nytt sinne. Det nya sinnet är inte ett resultat av människans kloka överväganden eller viljebeslut, utan Gud har tänt tron i deras hjärtan genom Ordet.

Eftersom den heliga Skrift är Guds eget Ord, som ord för ord ingivits av Den Helige Ande, tillkommer den också gudomlig kraft. Det, som kyrkan förkunnar, har ju också gudomlig kraft och verkan, men alltid blott i den mån och i den utsträckning kyrkan förblir trogen mot sin uppgift och inte förkunnar annat än Guds Ord (Matt. 28:19, Rom. 3:2, 1, Tim. 6:3 ff, 2 Joh. 9-10. Något eget ord har inte kyrkan. Det, som inte är hämtat ur Skriften, är inte kyrkans ord utan, som Luther säger, blott pladder. Även andra skrifter kan ha gudomlig kraft och verkan, men blott i den mån och i den utsträckning Guds Ord upptagits i dem. (Kristen dogmatik, D.F. Pieper, s. 129.)

Då den Helige Ande fått visa syndaren att det är genom Ordets Gudomliga kraft vi blir omvända till Gud, och att vi genom Ordet blir bevarade i tron och får tröst i nöden och frimodighet med tanke på döden och evigheten, så föder denna insikt kärlek till Guds ord. De som genom Guds nåd fått se denna sanning vill att barn och ungdomar skall få ett andligt hem där Guds ord läres rent och klart utan inblandning av människomeningar eller förtigande av vissa sanningar. Hur skall vi då göra? Om vi följer Bibelns undervisning är det inte så svårt, vi går med i en kristen församling, eller bildar en, där vi är eniga i tro lära och beaktelse. Någon kanske tänker: Det finns nog ingen församling där man är eniga i allt. Men vi måste lära oss att skilja mellan vad som är Bibelns lära och adiafora. Där inte Bibeln sagt något bestämt skall vi inte försöka tvinga på andra vår egen åsikt, utan respektera varandra som Jesu vänner och bröder och systrar i tron, då blir det inte så svårt. Då kommer man ofta med nästa invändning: Det blir bara oro och splittring. Bara man predikar Kristus så skall det gå bra ändå. Bibeln och erfarenheten lär dock att om man i församlingens mitt tillåter falsk lära, att människomeningar får stå över Guds ord så tystnar snart predikan om Kristus och då är allt förlorat.

Frågan har diskuterats om bildandet av lokalförsamlingar resp. anslutning till redan bestående lokalförsamlingar är en sak, som står i de kristnas fria

val, eller är gudomlig ordning. Frågan har stor betydelse i praktiken, eftersom det alltid har funnits människor, som påstått sig vara kristna men velat betrakta anslutning till en lokalförsamling som en del av den kristna friheten, d.v.s. som ett adiaforon. Vi måste säga, att bildandet av kristna lokalförsamlingar och anslutning till dem inte är mänsklig ordning utan gudomlig ordning. (Kristen dogmatik, D.F. Pieper, s. 643.)

Att vara med i en församling där Guds ord aktas högt är ingen förtjänst men en stor Guds gåva och förmån.

Tore Karlsson

Reflexioner

Homosexualiteten

Frågan om homosexualiteten har fått stort utrymme i massmedia och i samhällsdebatten. För den som vill göra anspråk på att vara kristen bör det vara angeläget att vända sig till Bibeln för att få veta vad den säger i detta ämne. Vad har den då att säga?

När Gud hade skapat Eva och därmed gett Adam en hjälp som passade honom instiftade han också äktenskapet. Därför skall en man lämna sin far och sin mor och hålla sig till sin hustru, och de skall bli ett kött. 1 Mos. 2:24. Äktenskapet mellan man och kvinna är därför ett välsignat stånd och behagar Gud.

Den homosexuella sammanlevnaden har däremot inget gillande från Herrens sida: Du skall inte ligga med en man som en man ligger med sin kvinna. Det är avskyvärt. 3 Mos. 18:22. Menar någon att det nu anförda bibelordet är en gammaltestamentlig förordning, som inte gäller för nya testamentets människor, så kan det hänvisas till Rommarbrevet. Där talas det om sådana som kände till Gud men inte prisade och tackade honom utan gav sig hän åt orättfärdighet och avgudadyrkan:

Därför utlämnade Gud dem så att de följde sina egna begär och bedrev allt slags otukt och förnedrade sina kroppar. De bytte ut Guds

sanning mot lögnen och tog sig för att dyrka och tjäna det skapade istället för Skaparen, han som är välsignad i evigheter, amen. Därför utlämnade Gud dem till skamliga lidelser. Deras kvinnor bytte ut det naturliga umgänget mot det onaturliga. På samma sätt övergav männen det naturliga umgänget med kvinnan och upptändes till begär till varandra. Män bedrev otukt med män och fick själva ta det rättvisa straffet för sin förvillelse. Och eftersom de inte ansåg det vara något värt att ha kunskap om Gud, utlämnade Gud dem åt ett ovärdigt sinne-lag, så att de gjorde sådant som är mot naturen .... Sådant gör de, fastän de mycket väl känner till Guds rättvisa dom, att de som handlar så är värda döden. Ja, de samtycker också till att andra gör det. Kap 1:24-28, 32.

I Sodom och Gomorra levde människorna i synd och homosexualiteten hade en stark ställning där. När deras syndamått var rågat drabbades de av Guds dom. Herren lät svavel och eld regna ner från himmelen. Han omstörtade dessa städer med hela slätten och alla dem som bodde i städerna och det som växte på marken. Händelsen skildras i 1 Mos. Kap. 18 och 19.

I Judas brev v. 7 finns en anknytning till denna händelse: Sodom och Gomorra och städerna däromkring .... De står som ett varnande exempel och får sitt straff i evig eld.

Vi är alla syndare och har ingenting att berömma oss av utan har gjort oss förtjänta av straff både i tiden och evigheten. Men eftersom Kristus har dött för alla straffskyldiga bjuds nu Guds nåd åt alla. Rädningen för alla syndare, homosexuella eller inte, vilar helt i Guds hand och hans oförskyllda nåd.

För alla gäller den ordning Gud har bestämt: Om vi bekänner våra synder är Gud trofast och rättfärdig så att han förlåter oss synderna och renar oss från all orättfärdighet. 1 Joh. 1:9.

Och för den fortsatta levnaden gäller de ord Jesus sade till äkten-skapsbryterskan: Gå och synda inte mer. Joh. 8:11.

V.J./H.L.

Litteratur

Kampen för tron

Fredrik Sidenvall, Kyrkliga Förbundets Bokförlag. 104 sidor.

Boken kan beställas från:

Din Bok/Församlingsbokhandeln

Tel:031-013 63 50, fax: 031-774 17 14

Fredrik Sidenvall är kyrkoherde i Frillesås i Göteborgs stift inom Svenska kyrkan. Han är också ordförande för Församlingsfakulteten i Göteborg och är en av de ledande inom Nordiska Lutherakademien. Ända tills helt nyligen var han också en av de ledande inom Svenska kyrkans fria synod.

Boken ”Kampen för tron” innehåller mycket gott, tänkvärt och uppbyggligt och är väl värd att läsa. Även om helhetsintrycket är gott vill jag ändå framföra några kritiska synpunkter.

I förordet säger författaren att man kämpat sig fram till en stor samsyn ifråga om kyrka, ämbete och gudstjänst, men att kampen för tron har försumrats. ”I kyrkorum, som aldrig förr varit så väl rustade och sköna, förkunnas en religion som har mycket vaga likheter med kristen tro.” Författaren menar att trons grundläggande sanningar varit så självklara att de inte behövt värnas, men att de nu är utsatta för omtolkningar och förnekelse som ställer Kristi kyrka inför en ny kamp – kampen för tron.

Här finns nog ett och annat som kan ifrågasättas. Nog har kampen för tron försumrats på ett förfärande sätt, men skälet är inte att trons grundläggande sanningar varit så självklara, därom vittnar på ett förskräckande sätt utvecklingen inom Svenska kyrkan. Det är ju för att de grundläggande trossanningarna varit så okända, så oförstådda och föraktade, som avfallet har fått sådan spridning och blivit så stort. I tider när trossanningarna blir ”självklarheter” blir utrymmet också stort för den ogrässaende ovännen, för då får han härja ganska ostört medan sömnaktighetens och den andliga säkerhetens ande förlamar de kristna.

Men inte är kampen för tron någon ny kamp. Den har förts oavbrutet

inom kristenheten, men kanske på andra fronter än de som författaren kämpat på.

Samsynen ifråga om kyrka, ämbete och gudstjänst är nog tyvärr också betydligt mindre än författaren hoppas och tror, därpå är han själv ett talande och ur vår synpunkt positivt exempel. När boken skrevs var Sidenvall djupt engagerad i Svenska kyrkans fria synod och knöt stora förhoppningar till arbetet med ”Grunden och gränserna” som ett nytt bekännelsesdokument för trons människor i Svenska kyrkan. Nu har han förstått att synodens ivriga frieri till påvekyrkan går stick i stäv med evangelisk-luthersk tro och har därför hoppat av uppdraget som vice ordförande där och av sagt sig uppdraget som dekan, enligt en artikel i Kyrkans tidning nr. 12. Och jag skulle tro att Sidenvall därmed också upptäckt att synen på kyrka, ämbete och gudstjänst i förhållande till många av företrädarna för synoden mera visar på en grundläggande skillnad än på samsyn.

Det hedrar dig, Fredrik Sidenvall, om du i lydnad för Ordet och beaktelsen har följt ditt samvete och din övertygelse, och tagit ett steg som säkert inte varit lätt.

I slutet av boken skissar författaren på en framtidsmodell för hur församlings-, kyrko- och nattvardsgemenskap skall upprättas. Här finns mycket tänkvärt, samtidigt som här finns den oklarhet i kyrko- och församlingsbegreppet som är så vanlig inom de kyrkliga kretsar författaren tillhör. ”Den lokala kyrkan är Kristi kyrka på orten”, skriver Sidenvall, och den inställningen kan väl också förklara varför författaren pläderar för en fortsatt verksamhet inom den avfallna Svenska kyrkan, i stället för att ta Gud på orden och lämna den avfallets och förnekelsens högberg som Svenska kyrkan är.

Efter dessa i viss mån kritiska kommentarer, skall det sägas, att även om jag inte delar författarens uppfattning på alla punkter, rekommenderar jag gärna boken till läsning. Den är lättläst och engagerande med ett tilltalande och välformulerat språk. Här finns mycket gott att hämta om kampen för tron, om trofast och fast tro mm. mm. Avslöjande skriver författaren om hur förförelsen lindas in i bibliska ”sanningar” där de gamla välkända orden och uttrycken används, men med en helt ny innebörd och mening – en ”omtolkningsteologi”.

Vi avslutar med ett citat ur boken, där författaren skriver om ”Bekännelsens livgivande kraft”:

Får jag vara personlig så vill jag vittna om den starka andliga upplevelse som studiet av Kyrkans bekännelse och dogma inneburit för mig. Mäktigt har jag upplevt att Gud den eviga klippan fortfarande är närvarande i grunden, upplyser tankarna och värmer hjärtat. Ingenting har kunnat fördjupa min kärlek till Frälsaren så som när jag i förkunnelse och studium av läran mer och mer förstått att Jesus Kristus är min rättfärdighet, som gäller inför Gud på den yttersta dagen.

Kyrkans bekännelse, den rena läran, kan aldrig bara vara torra paragrafer för där lyfts fram för vår tanke och vårt hjärta Guds levande Son. Ja i den ortodoxa läran får vi uppleva hur Ordet, Logos, idag slår upp sitt tabernakel ibland oss. In i denna helgedom får vi stiga med förundran och vördnad. Där fördjupas vår förståelse och tro på vad Jesus gör med oss i och genom nådens medel, ordet och sakramenten.

Ingemar A.

Vägen fram? Lutherska väckelserörelser i uppbrott.

Redaktör: Ola Österbacka, OF system, Vasa 2001. 252 sidor.

Boken kan beställas under adress:

Skolhusgatan 11 A 9,

FIN 65100 VASA

Tel: +358 50 339 6383; Fax +358 6 317 2973

E-post: ola@ofsystem.fi

”Vägen fram?” är en bok som vill belysa det läromässiga förfallet inom de Nordiska folkkyrkorna men även framhålla värdet av en hel församling där Guds ord ljuder rent och klart och där sakramenten förvaltas enligt Kristi instiftelse. Författare från Danmark, Finland, Norge och Sverige medverkar. Var och en svarar för sin egen framställning. De sju författarna representerar olika bakgrund men förenas av nöden över det läromässiga sönderfallet i folkkyrkorna, som även hotar de inomkyrkliga organisationerna.

Vi vill här lyfta fram några strödda intryck av vad de olika författarna skriver och även i några fall kommentera det.

Niels Ove Vigilius

En av de medverkande från Danmark är Niels Ove Vigilius, som tidigare varit rektor på Dansk Bibel-Institut. Han nämner i sin artikel om

det allvarliga avfallet som skett inom den Danska folkkyrkan och hur anpassningsteologin i så hög grad bestämmer förkunnelsens innehåll. Men ”tron kommer av predikan”, säger han, och detta gäller endast då ”predikan hämtar hela sitt innehåll från och stämmer helt överens med ”Kristi ord” (Rom. 10:17). Detta är en viktig sanning.

Han säger vidare att Folkkyrkan, lika lite som något annat kyrkosamfund eller yttre församling, kan vara identiskt med den sanna kyrkan, Kristi kyrka, ty trons ”liv är dolt med Kristus i Gud” (Kol. 3:3). Det är angeläget att lyfta fram detta då den motsatta uppfattningen kan binda människor till en viss kyrka, trots avfall och förnekelse.

På frågan ”Var går vägen fram?” ser Niels Ove Vigilius tre huvudlinjer. Som första huvudlinje nämner han ”den kyrkliga reformlinjen”. Denna linje tror han dock inte är genomförbar. Som andra huvudlinje anger han ”missionsförenings – eller lekmannalinjen”. I samband med detta redogör han för C.O. Rosenius´ uppfattning, en uppfattning som inte Vigilius delar, angående förhållandet mellan uppgiften att predika Ordet och att förvalta sakramenten, där Rosenius skiljer på dessa två uppgifter. Men predikoämbetet är, som vi läser i Augsburgska bekännelsen artikel 5: ”evangelieförkunnelsens och sakramentsförvaltningens ämbete”.

Emot Rosenius´ uppfattning, att man ska vara kvar i kyrkan tills man blir utesluten, frågar sig Vigilius om det är möjligt att genom fortsatt folkkyrklig samexistens undvika den ena kompromissen efter den andra, ”*varigenom vi gör oss skyldiga till olydnad mot Guds ord, dövar samvetena och bedrövar Guds helige Ande.*” Han framhåller att Guds ord varnar oss för att ha andlig gemenskap med dem ”som inte förblir i Kristi lära” och att ha gudstjänstgemenskap med dem. Trots denna insikt vågar dock inte Vigilius uppmana till utträde ur folkkyrkan.

Som den tredje huvudlinjen nämner Vigilius ”friförsamlings- eller frikyrkolinjen”. Här beskriver Vigilius olika fria församlingar och kyrkor, med syftning på förhållandena i Danmark och Sverige.

Vissa fria församlingar får av Vigilius positiva omdömen medan han säger att andra har hamnat i ”andligt ofruktbar inkapsling, stagnation och isolation”.

Orsaken till ”andligt ofruktbar inkapsling, stagnation och isolation”, menar han, ligger i att dessa församlingar/kyrkor sätter snävare gränser

än vad Guds ord sätter då det gäller gemenskap med andra församlingar och kyrkor varvid han säger att det är endast "evangeliet och tron" som sätter denna gräns. För att underbygga detta citerar han Augsburgska bekännelsen där det i artikel 7 heter:

Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. (SKB s. 59).

Vigilius ställer sig kritisk till dem, som menar att "evangelii lära" här är liktydigt med allt vad Guds ord lär. Men att det verkligen betyder *hela Kristi lära* ser man om man fortsätter och läser meningen efter det anförda citatet. Fortsättningen lyder:

Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika.

Vidare kan vi citera från Konkordieformeln där det heter att:

den ena kyrkemenigheten icke skall fördöma den andra, därför att den har flera eller färre utvärtes, av Gud icke påbjudna ceremonier än den andra, om de eljest är eniga i läran och alla dess artiklar ävensom i de heliga sakramentens rätta bruk... (SKB 531).

Alltså är förutsättning för gemenskap *enhet i läran* och i bruket av sakramenten. Vi människor kan inte avgöra vad i Bibeln som *inte* är så viktigt att vi behöver vara överens om det. Allt som Bibeln uttalar sig om måste vi böja oss för. I detta sammanhang kan vi också se hur noga man var vid brytningen mellan Evangeliska Fosterlandsstiftelsen och Bibeltrogna Vänner. Inte fortsatte BV samarbetet med EFS även om man var överens om själva evangeliet och sakramenten.

Som ytterligare exempel på att ordet evangelium även användes i vidare betydelse kan vi nämna hur de första böckerna i NT benämnes, nämligen "Matteusevangeliet" eller "Evangelium enligt Matteus", "Markusevangeliet" etc.. Och i Konkordieformeln står det :

Stundom brukas detta ord (evangelium) så, att man därmed har att förstå vår Herres Kristi hela lära, som han själv framställt i sitt predikoämbete på jorden och bjudit förkunnas i Nya testamentet och vari han inbegripit förklaringen av lagen och förkunnelsen om Guds, sin himmelske Faders, godhet och nåd. [- - -] Sedan användes ordet 'evangelium' i en andra, d.v.s. i sin egentliga betydelse, då det inbegriper icke predikan om bättringen, utan blott förkunnelsen om Guds nåd. (SKB 598).

På annat ställe i sin artikel skriver Vigilius, med hänvisning till 2 Joh. v. 9-10 och 1 Kor. 5:9-13: "Guds ord varnar oss emellertid kraftigt för

att söka andlig gemenskap och praktisera gudstjänstgemenskap med dem "som inte förblir i Kristi lära utan går utöver den, och uppenbart lär eller lever fel". Men *här* intar Vigilius en klar inställning i enlighet med citatet från Augsburgska bekännelsen, och med orden "evangelii lära" = Kristi lära, alltså *hela* Kristi lära och inte endast evangeliet i Herrens ord.

När Vigilius talar om förhållandet i Sverige nämner han om att det finns fria lutherska kyrkor som är "strängt ortodoxa-lutherska, men likväl är de så oeniga inbördes om olika läropunkter, att de inte kan förenas eller ha kyrkogemenskap med varandra". Här bör vi dock påpeka att det råder långt större enighet i läran mellan dessa fria lutherska kyrkor och församlingar än inom de olika inomkyrkliga rörelserna och den kyrka de tillhör. Men på flera håll inom de fria lutherska kyrkorna/församlingarna arbetar man med frågan och har lärosamtal med varandra. Det är vår bön till Gud att detta skall leda fram till en biblisk och bekännelsetrogen enhet. För medlemmar i de olika folkkyrkorna i Norden borde talet om enighet i läran tas på lika stort allvar.

Även om inte Vigilius kan säga vilken av de tre huvudlinjerna som är "vägen fram" så säger han dock:

Att protestera för hela världen hjälper nämligen inget – om man likväl följer med på samma väg! Sanningen kräver en brytning med lögnen – annars går den förlorad! Ljus och mörker kämpar oupphörligt och kan omöjligt ingå något avtal med varandra om fredlig samexistens. Anden har begärelse mot köttet och köttet emot Anden, de två ligger oupphörligt i strid med varandra. Därför måste det inte endast protesteras mot, utan också ske en kompromisslös brytning med allt det som bedrövar Guds Ande, och det måste ske ett heligt avskiljande därifrån i såväl den enskilde kristnes som i församlingens liv. Annars viker Anden ifrån oss och ljusstaken flyttas från sin plats (2 Kor. 6:14-7:1 och Gal. 5:16-26 Upp. 2:4-5 och 14-16).

Trots detta klara uttalande ställer sig Vigilius kritisk mot dem som handlat i enlighet med denna undervisning. Men på frågan: "Var går vägen fram?" svarar Vigilius genom att citera Joh. 10:27-28: "Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig...". Detta är, säger Vigilius, vägen fram för oss alla. Och detta är verkligen sant. Men vi bör observera att Herrens Jesu röst säger inte att vi ska vara kvar i en kyrka som lämnat troheten till hans ord och som blivit en avfallen kyrka utan alldeles tvärt om, en sådan kyrka ska man lämna. Detta måste ju även vara innebörden i det Vigilius säger i citatet ovan.

I vissa fall kan man uppleva, det Vigilius skriver, som lite motsägelsefullt, även om mycket är väldigt bra. Men en "hake" i det hela ligger nog i hans uppfattning av artikel 7 i Augsburgska bekännelsen, som vi tidigare nämnt.

Mikkel Vigilius, Danmark

Ytterligare en författare från Danmark medverkar, nämligen Mikkel Vigilius. Han är bl. a. doktorand och dessutom predikant inom Luthersk Missionsförening, LM. Mikkel Vigilius börjar sin artikel med att säga att "det är uppbrott i förhållandet mellan väckelserörelserna och folkkyrkan i Danmark". Man talar med varandra om hur man skall förhålla sig till folkkyrkan och tar initiativ till utveckling av ny modeller.

Med jämna mellanrum har väckelserörelser uppstått genom kyrkans historia, säger Mikkel Vigilius. Ofta har de uppstått genom att en eller flera personer "kommit in i ett omskapande möte med Gud" och erkänt honom "i sin upphöjda helighet och i sin oförskyllda nåd i Kristus". Detta har medfört en "radikal förkunnelse av synd och nåd". Väckelsefolket har velat föra ut bibelns budskap både då det gäller den naturliga människans ställning inför Gud – "syndafördärvets och förtappelsens verklighet" – och budskapet om "Kristi ställföreträdande försoning". Man var angelägen om att framhålla evighetsperspektivet. Frågan om var den enskilde skall tillbringa evigheten hölls levande. Vi vill understryka vikten av att detta. Kommer detta bort har församlingen inte längre någon legitimitet.

Väckelse är ett Guds verk framhåller med rätta Mikkel Vigilius. Sedan säger han att vi ska inte fixera oss så mycket på frågeställningar som: "Varför upplever vi ingen väckelse?", "Varför blir så få omvända?" o.s.v. Detta gör han med exempel från missioinsorganisationen Indre Mission. I en tid då man talade mycket om vad man skulle göra för att befrämja väckelsen så förlorade man stora delar av en ungdomsgeneration. Men utveckling vändes då förkunnelsen fick ett mer radikalt och frigörande budskap om synd och nåd, lag och evangelium och betonadet av Guds ensamrådande i omvändelsen. Detta kan vi säga är *ett* viktigt svar på frågan: "Vägen fram?"

Liksom Niels Ove Vigilius tar även Mikkel Vigilius upp en av Luther förordad gudstjänstform med en församling inom folkkyrkan som skulle vara förbehållna dem som på allvar var kristna. Detta var

dock något som Luther aldrig realiserade. Mikkel Vigilius menar också att en sådan församlingstanke ingalunda är oproblematiske. Han frågar sig på vilka grunder man kan etablera självständiga föreningar/församlingar i kyrkan och där utöva centrala kyrkliga funktioner.

Då Mikkel Vigilius betraktar folkkyrkan i Danmark, som idag är stadd i läromässig upplösning, ser han det allt mer ohållbart att se den som en sann kristen kyrka. Han ställer vidare frågan om det i fortsättningen är möjligt att i trohet till Bibel och bekännelse vara präst i folkkyrkan. Och vi vill gärna utvidga frågan: Kan man överhuvudtaget, i trohet till Bibel och bekännelse, vara medlem i en kyrka där man inte som präst kan verka i trohet till denna bekännelse?

Mikkel Vigilius beskriver i några punkter den kyrkliga utvecklingen i Danmark. Den sista punkten handlar om att samtliga biskopar år 1997 slog fast att homosexuellt samliv inte är under Guds dom och att kyrklig välsignelse av homosexuella par kan äga rum i folkkyrkan, varvid Mikkel Vigilius skriver:

Biskoparna måste efter sitt kollektiva försvar för homosexuellt samliv utifrån en biblisk värdering betecknas och betraktas som falska lärare. De försvarar en praxis som är oförenlig med att ärva evigt liv (1 Kor. 6:9), och för genom detta människor vilse till förtappelse. De kyrkliga konsekvenserna av detta förhållande är oöverskådliga eftersom biskoparna också fortsättningsvis leder prästvigningen av kyrkans präster vilka inte bara skall ge dem handslag, utan också fira nattvard tillsammans med dem och underställa sig deras andliga tillsyn. (S.80).

I Danmark ifrågasätter dock några av väckelsens ledare om biskoparnas lärostandpunkt gör dem till falska lärare i biblisk mening, och några menar att detta inte bör lägga hinder i vägen för en kyrklig *tjänstegemenskap*. Men Mikkel Vigilius säger:

Oavsett vårt namn av bibeltrogna är vi på inget sätt själva immuna för den falska läran. Efter hand vänjer vi oss till den och mister förståelsen för dess radikala allvar och eviga konsekvenser. Ett klart bibliskt tal om biskoparnas falska lära är nödvändigt både för de troendes skull och för den övriga kyrkans skull.

Dessutom måste man fråga vilken inställning väckelserörelserna har valt att inta till de falsklärande biskoparna i den kyrkliga praxisen. Nya Testamentets vägledning om dem, som i lära och leverne framhärdar i uppenbar synd, är entydig. Den troende församlingen måste hålla sig borta från dem, visa dem bort, räkna dem för otrogna, inte ta emot dem och inte ens äta tillsammans med dem (Matt. 18:15-18; Rom. 16:17; 1 Kor. 5:11; 2 Tess.

3:6; Tit. 3:10; 2 Joh. 10f).

De troende bör sålunda bryta varje form av yttre kristlig och kyrklig gemenskap med dem, för att allvaret av deras synd skall kunna tydliggöras för dem själva och för alla andra.

Vidare säger Mikkel Vigilius att situationen i Danmark inte är unik:

1995 försvarade samtliga svenska biskopar kyrklig förbön för homosexuella par, och i april 2000 uttalade de norska biskoparna, med undantag av en biskop, att godkännande av homosexuellt samliv inte är i strid med apostolisk kristendom.

Sedan redogör han för hur man inom LM arbetet med församlingsfrågan. Han nämner bl.a. om en bok som gavs ut första gången för ca 100 år sedan men som kommit ut på nytt. Huvudtanken i denna bok är att ”missionsföreningarna bör anses som historiska övergångsformer till ett egentligt församlingsliv”.

Det finns mycket som är lärorikt och uppbyggligt i Mikkel Vigilius' artikel, men att inte uppmana till att helt lämna folkkyrkan, trots medvetandet av avfallet och Guds ords klara lära, ser vi som en brist. Men kanske detta är en frukt av att Mikkel Vigilius har samma förståelse av Augsburgska bekännelsen artikel 7, som Niels Ove Vigilius har, och som vi redovisat tidigare. Även Mikkel Vigilius citerar denna artikel och säger att ”kyrkans sanna enhet är en enhet omkring evangeliet”. Men, som vi tidigare visat står här ”*evangelii lära*” för ”*hela Kristi lära*”.

Ola Österbacka, Finland

Från Finland medverkar bokens redaktör, Ola Österbacka, som tidigare varit rektor på Evangeliska folkhögskolan i Österbotten. Han har givit ut en del litteratur bl.a. den mycket värdefulla tros läran ”Hoppets be-kännelse”. Han ger även ut ”Evangeliskt brevforum”, ett forum för samtal på Bibelns och den evangelisk-lutherska bekännelsens grund. Österbacka har även varit styrelseledamot i Svenska Lutherska Evange-liföreningen i Finland (SLEF) och varit engagerad i kyrko- och försam-lingsfrågan i många år och är fast rotad i den evangelisk-lutherska lä-ran.

Inledningsvis säger Österbacka att:

Troheten mot Guds ord nu särskilt prövas inför frågan om hur Guds för-samling skall tillse att Guds ord rent och klart förkunnas och sakramenten förvaltas enligt Kristi instiftelse. Det gäller alltså församlingsfrågan – en

fråga som ofta avfärdas som en praktisk, yttre fråga, men som dock är föremål för undervisning i Skriften och därmed en lärofråga. (S. 112).

För att bevara den rena läran och endräkten, så framhåller Österbacka genom hänvisning till bekännelseskriterierna, det nödvändiga i att inte blott ”driva den rena sunda läran, utan även tillbakavisa dem, som motsäger den och lär annorlunda”. Detta är en viktig, men bland många åsidosatt, del av, såväl den enskilde kristnes, som församlingens, uppgift.

Österbacka beskriver Finlands evangelisk-lutherska kyrkas (FELK:s) utveckling från enhetskyrka till en kyrka med öppen läropluralism. Han beskriver även de motrörelser som finns inom denna kyrka och hur dessa rörelser mer eller mindre anpassar sig. Vidare skriver han om nya proteströrelser varav några lett till fria lutherska församlingar. Han nämner också om att det, sedan många år tillbaka, finns en fri luthersk kyrka, Finlands bekännelsetrogna lutherska kyrka, STLK, som bildades av personer från den evangeliska rörelsen i början av 1920-talet.

Förutom den allmänna läropluralismen är kvinnoprästbeslutet och de ekumeniska deklARATIONERNA – Borgå-deklARATIONEN 1995 och den gemensamma deklARATIONEN om rättfärdiggörelsen med romersk-katolska kyrkan – sådant som fjärrmat FELK från att vara trogen Skriften och den lutherska bekännelsen och som lett till stridigheter inom FELK och de inomkyrkliga rörelserna.

Mera ingående behandlar Österbacka utvecklingen inom SLEF där det under 1990-talet började komma in karismatiska vindar, främst från Vineyard-rörelsen. Huruvida bibelstudieserien *Vägen genom Bibeln*, som distribueras av SLEF, representerar luthersk lära om dopet och omvändelsen har även aktualiserats. Detta har dock inte lett till något synligt resultat ”trots att de lärofrågor som togs upp gällde själva livsnerven i den evangeliska rörelsen”. Den stora frågan som behandlas är dock förhållandet till FELK och förkunnelsen.

Då det gäller förkunnelsen skriver Österbacka:

Att Jesus måste ta på sig mänsklighetens syndaskuld och träda in som ställföreträdare under den som rättmätigt skulle drabba oss syndare, det talet är sällsynt. Lika sällsynt är det att tala om dopet, som frälsar från synd, död och helvete och för oss in i ett sammanväxande med den korsfäste, så att hans död och hans uppståndelse blir vår. Likaså den allmänna rättfärdiggörelsen, som är ett härligt vittnesbörd om det som skett utanför och före oss,

till vår frälsning. För att inte tala om människans trålbundna vilja och Guds utkorelse till frälsning, denna enastående pärla av läror, som skall framhållas om Guds ära hotas av en mänsklig medverkan i omvändelsen. (S. 136).

Under rubriken ”Att tillbakavisa och motsäga dem som lär annorlunda” formulerar Österbacka följande fyra satsar:

1) Kristi kyrka är inte tolerant och ödmjuk gentemot den onde.

Under denna tes efterlyser Österbacka nitälskan och sanningslidelse för Guds ord. Det finns gränser mellan sann och falsk lära, och en kristen skall inte lyssna till falska röster och sådana som kan locka till avsteg från den sunda läran utan dra sig ifrån sådana. Den som inte har Kristi lära ska inte hälsas välkommen i gemenskapen. (Rom. 16:17, 2 Kor. 11:4, 2 Joh. v. 9-11).

2) Sanningen kan inte nöja sig enbart med rätt till samexistens med villfarelsen.

För att belysa denna tes nämner Österbacka att FELKS kyrkomöte har uttalat att det bör finnas plats i folkkyrkan både för dem som lär att kvinnan kan vara präst och för dem som lär att hon inte kan vara det. Men Österbacka frågar sig: Hur kan man då hysa två oförenliga läror i samma kyrka? Och han svarar:

Det kan inte ske på biblisk grund, eftersom Bibeln tydligt säger att kristna skall vara ett i läran, ja, rentav i samma sinnelag och tänkesätt (1 Kor. 1:10). Förespråkarna har därför tenderat att göra kvinnoprästrådan till en ordningsfråga som motsats till en lärofråga...

Hur skall då den som motsätter sig kvinnopräster utifrån Herrens bud kunna acceptera detta, frågar Österbacka vidare, och han svarar på följande sätt:

Här föreligger tydligen två onda ting: det ena är att folkkyrkan numera bekänner sig till en lära, som strider mot Bibeln, det andra är att man inte kan se något alternativ till att fortsättningsvis arbeta inom folkkyrkan.

Eftersom man så starkt förespråkar grundsatsen att man skall fortsätta att arbeta inom folkkyrkans ram kommer man inte att kunna lösa problemet med de två motstridiga läror. Man måste bara acceptera dem. Detta har upphöjts till en odiskutabel princip redan under debatten i Svenska kyrkan efter 1958, när prästämbetet där öppnades för kvinnor. En av dem som företrädde principen om samexistens var biskop Bo Giertz

3) Folkkyrkan är inte Kyrkan, inte heller vår andliga mor.

Genom bl.a. hänvisning till Gal. 4:26 visar Österbacka att ”vår andliga mor” är inte folkkyrkan utan ”det himmelska Jerusalem”. Detta är ett viktigt påpekande då många gör gällande att, för Sveriges del, Svenska

kyrkan är ”vår andliga mor” och en mor skall man ju inte överge.

4) *Kristen tro bygger inte murar av yttre ordningar.*

Genom att citera Augsburgska bekännelsen artikel 7 visar Österbacka på de gränser som vår lutherska bekännelse sätter för enhet:

Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt, att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt är lika. (SKB s. 59).

I Österbackas ovan nämnda bok ”Hoppets bekännelse” framgår det på s. 172 vad som ligger i orden ”evangelii lära” nämligen att innebörden är ”hela Bibelns lära”. Det man kan ha olika uppfattningar om är ”yttre människostadgar och religiösa bruk, dvs. adiafora”. Detta är också Bibelns och den lutherska bekännelsens lära.

Österbacka avslutar sin artikel med att i några viktiga punkter formulera en gemensam väg framåt: Flitigt och fördomsfritt bibelstudium – bekänna synden – omvändelsens nödvändighet – omsorg om varandra – Jesu efterföljelse – mission – uthållig i bönen. Och även detta vill vi stämma in i.

Jan Bygstad, Norge

Jan Bygstad, har tidigare varit präst i Bergen Domkirke. Sedan hösten 2000 är han bibelskollärare och förkunnare inom Indremisjonförbundet. Han är även ledare av Nord Europeisk Luther Akademi, NELA, sedan den grundades 1998.

Bygstad ger en kortfattad beskrivning av ”kyrkokampen i Den norska kyrkan”. Han konstaterar att det inte finns något skydd i den officiella kyrkan mot falsk lära. Kyrkoledningen håller fast vid att den skall vara pluralistisk i lärofrågor. En eventuell brytning mellan stat och kyrka medför inte någon klarare bekännelseprofil menar Bygstad.

Dagens strid i den Norska kyrkan är präglad av homosexualitetsfrågan. Detta är endast en del av det läromässiga förfallet, och Bygstad frågar sig ”hur länge man kan nöja sig med rent verbala reaktioner och protester” och säger vidare att ”det läromässiga förfallet måste få kyrkliga och organisatoriska konsekvenser”. Det är något som följer av en inre nödvändighet, menar han, och detta av två orsaker:

För det första påbjuder både Bibeln och bekännelseskriterierna att man bryter med falska lärare.

För det andra kommer det ha ödeläggande följder för Guds folk om man inte tar detta steg som Guds ord föreskriver, då den falska läran får en smittoeffekt på Guds folk som de inte kan värja sig mot, där den blir tolererad. Det är detta aposteln kallar en 'surdeg', när han säger att 'lite surdeg syrar hela degen' (1 Kor 5:6), och som det därför är nödvändigt för församlingarna att 'rensa ut' (v. 7).

I en fotnot hänvisar även Bygstad till artikel 7 i Augsburgska bekännelsen och säger att denna artikel lär att "enheten är betingad av sanningen i Guds ord". Detta är ett bra uttryck som skapar klarhet i innebörden av orden "evangelii lära", och som vi tagit upp ovan.

Bygstad skriver vidare om de tre stora missionsorganisationerna i Norge: *Norsk luthersk misjonssamband* (NLM), *Indremisjonsselskapet* (IM) och *Inremisjonsforbundet* (ImF). Från dessa organisationer har det nu kommit klara signaler om att tiden är mogen för att bilda fria lutherska församlingar skilda från "biskopens domsrätt".

Vi vill i detta sammanhang göra en jämförelse med förhållandet här i Sverige angående de motsvarande inomkyrkliga rörelserna EFS och BV. Här är förhållandet det omvända. EFS har mer eller mindre assimilerats med Svenska kyrkan. För BV:s del har det ännu inte gått så långt. Men man kan märka färdriktningen genom bl.a. uppmaningar till deltagande i Bertil Gärtners/Synodens möten i Linköping. En annan viktig markering för BV:s del är valet av ny redaktör för BV:s officiella organ "Till liv". Valet föll på en person som år 1999 prästvigdes inom Svenska kyrkan trots att BV tillsammans med de samverkande skånska missionsföreningarna år 1994 skrev till biskopsmötet och bl.a. sa att det är omöjligt för bibeltrogna teologie studerande att låta sig prästvigas i Svenska kyrkan. Denna förändring av BV:s inställning ser vi som ett led i en successiv anpassning, som är en frestelse för alla inomkyrkliga rörelser i Norden.

Bygstad redogör även för framväxten av "Den fria norska kyrkan" eller "Strandebarm prosteri", som den tidigare kallades. Upprinnelsen till denna proteströrelse inom den norska folkkyrkan var bl.a. beslutet som norska staten tog om lagen för fri abort. Då norska staten även är överhet för folkkyrkan hade den i och med denna "ogudaktiga lag mist sin legitimitet som kritsten överhet". Men man önskar vara kvar i Den norska kyrkan, som en befrielseörelse, och ser kyrkan som "ockuperad av främmande makt". Att tala om *ockupation* i detta sammanhang – där krafter utan laglig rätt tillskansar sig makten – är missvisande även om

sådana som Gunnar Rosendal använt detta begrepp med avseende på Svenska kyrkan. Det är snarare fråga om *revolution* — en genomgripande förändring inifrån de egna leden, som sedan genomsyrat kyrkan. ”Ja, ur er egen krets skall män träda fram och förvränga sanningen för att dra lärjungarna över på sin sida” säger Skriften, Apg. 20:30, och så får man nog se på orsakerna till avfallet.

Som avslutning nämner Bygstad att helt avgörande för vägen vidare är ”att man klarar av att sätta organisatoriska och kyrkopolitiska hänsyn åt sidan, så att man kan handla kompromisslöst i linje med Guds ord. Detta är en mycket viktig uppmaning.

Per Gustafsson, Sverige

Per Gustafssons bidrag är informativ och saklig. På grund av hans bakgrund och engagemang äger han goda kunskaper om det kyrkliga läget i Sverige. Han har varit prästkandidat i Svenska kyrkan, engagerad i Kyrkliga Förbundet för evangelisk-luthersk tro, Synoden och Evangelisk-Luthersk samråd. Gustafsson har således på flera sätt försökt med en lösning inom Svenska kyrkan men till slut funnit lösningen som medlem i en fri luthersk församling, Sydöstra Smålands Lutherska Församling. På så vis har han, inte bara i ord, utan också i handling visat svar på frågan: ”Vägen fram?”

I sin artikel analyserar och beskriver Gustafsson inte endast Svenska kyrkans utveckling och avfall utan redovisar även en kritisk granskning och analys av de inomkyrkliga proteströrelserna.

Gustafsson är bekymrad för den inomkyrkliga minoriteten i Svenska kyrkan och säger att:

...ännu betraktar somliga det möjligt att fortsätta inom organisationen därigenom att de ännu har tillgång till en ’rätt präst’ eller ett relativt ’gott pastorat’. Eller så är de helt enkelt bundna vid namnet ’kyrka’. Utvecklingen har dock gått allt snabbare mot ett utplånande av den kristna apostoliska-lutherska bekännelsen till Ordet i dess fullhet och oinskränkbarhet...

När Svenska kyrkan lämnat Ordet som är Grunden, tvingas vi till ett val, säger Gustafsson, ”för vi kan ju inte låtsas att det inte har hänt”. Och så ställer han frågan: ”är det samfundet eller Ordet som får bestämma vår färd idag?” Vi förstår att svaret på den frågan är för Gustafsson självklar, nämligen Ordet. Och så får då *Ordet* vara våra fötters lykta och ett ljus på vägen fram.

Gunner Jensen, Sverige

Gunner Jensen har studerat teologi vid Köpenhamns Universitet. Han är pastor i Vallberga Evangelisk-Lutherska Församling, som bildades 1998, samt resepredikant inom Missionssällskapet Bibeltrogna Vänner.

I rubriken för artikeln står det "Olika evangelisk-lutherska församlingsalternativ i Sverige under 1980- och 1990-talen" varvid Jensen har valt att skriva om fem olika sådana församlingar.

Gemensamt för dessa fem församlingar, säger Jensen, är "en djup samvetsnöd på grund av den kyrkliga situationen och en insikt om behovet av en hel församlingsgemenskap, och ett andligt hem med en rätt förkunnelse och sakramentsförvaltning". En sådan beskrivning, kan vi säga, är inte unik för dessa fem församlingar, utan något som stämmer in på övriga församlingsbildningar där man här i Norden bildat fria lutherska församlingar/kyrkor. Jensen gör på flera andra ställen beskrivningar där han är angelägen om att påpeka att det han där säger gäller dessa fem församlingar, trots att det han skriver inte är något exklusivt för just dessa församlingar utan gäller, som sagt, generellt för de fria lutherska församlingarna och kyrkorna här i Norden.

I ivern att knyta samman de "fem församlingarna", som Jensen valt att skriva om, bortser han från att nämna de lärosamtal, de s.k. Norrköpingssamtalen, som sedan några år tillbaka äger rum mellan ett antal fria lutherska församlingar, där några av "de fem församlingarna" deltar. Ett sådant omnämnande borde vara i linje med bokens syfte, som bl.a. är att "befrämja enheten mellan den splittrade rest av bekännelse-trogna". Dessa samtal har kommit så långt att det nu föreligger en lärosammanfattning, som sedan hösten 2000 är ute i församlingarna för genomgång. Det har, som alltid då man studerar Guds ord, varit uppbyggligt med dessa samtal och allas förhoppning och bön till Herren Gud är att dessa skall leda fram till gemenskap. Just sådana samtal kan ge svar på frågan: Vägen fram?

I några få ord i artikeln nämner Jensen Lutherska Församlingen i Stockholmsområdet (LFS) och i Umeåområdet (LFU) och att dessa har lämnat gemenskapen med BV. I bokens faktaruta för Sverige kan vi dessutom läsa att dessa församlingar bildades "1988 efter en lärostrid inom Missionssällskapet Bibeltrogna Vänner". Det kan vara på sin plats att helt kort nämna att den lärostrid, som åsyftas, avgjordes på BV:s årsmöte 1988. Tyvärr blev det inte Bibeln och den evangelisk-

lutherska bekännelsen som fällde avgörandet i denna lärostrid. Sju personer reserverade sig mot beslutet. De flesta av reservanterna är nu pastorer, eller har ledande funktioner, i flera av de fem församlingar Jensen skriver om samt i LFS/LFU. Detta ger en bild av dessa församlingars historiska och bekännelsemässiga bakgrund. Denna gemensamma bakgrund var alltså utgångsläget för ”Norrköpingsamtalen”.

I början av sin artikel säger Jensen att BV alltid har varit oberoende av Svenska kyrkan. Å ena sidan har han rätt. Betraktar man BV:s stadgar så kan man konstatera att det finns ingen paragraf som binder BV till Svenska kyrkan. Å andra sidan säger BV om sig själv att ”verksamheten inom våra organisationer och föreningar har vi ofta sett som en del av Svenska kyrkan och vi önskar att kunna verka inom Svenska kyrkan även framöver”. Så skriver BV:s ordförande, tillsammans med ordförandena i de samverkande skånska föreningarna, när man uppmanar till deltagande vid landsmötet i Linköping i ”Till Liv” nr 8, 9 1997.

Denna bindning till Svenska kyrkan framgår även senare i artikeln då Jensen citerar från BV:s 50-årsskrift där det säges att BV kan nödgas ompröva sin ställning till Svenska kyrkan p.g.a. det fullbordade avfallet i Svenska kyrkan genom den första prästvigningen av kvinnor 1960. Denna omprövning behövdes ju inte om BV redan var ”oberoende av Svenska kyrkan”.

Jensen nämner i sin artikel om ett årsmötesbeslut 1986 där BV:s årsmöte antog ett antal ”att-satser” som var formulerade av BV:s styrelse efter en tids utredning angående kyrkofrågan. En av dessa lyder:

att evang.-lutherska församlingar kan växa fram inom BV. En sådan utveckling bör ej hindras eller motarbetas utan fastmer uppmuntras.

Sedan säger Jensen att så har också skett. ”Flera fria evangelisk-lutherska församlingar som samverkar med Bibeltrogna Vänner har bildats på olika orter.” Men vad vi förstår så menar inte Jensen att dessa församlingar är *anslutna* till BV, ty trots detta årsmötesbeslut kan någon anslutning till BV inte ske. Så sent som vid årsmötet 1999 hänsköt man frågan om församlingars anslutning för vidare behandling.

Under rubriken ”Att hitta vägen fram” framhåller Jensen många värdefulla och tänkvärda ord som exempelvis:

Bibeltrogna lutheraner i de nordiska länderna frågar i dag ofta var vägen

fram går. Det finns flera faror. Det finns anpassningens fara, att undan för undan komma bort från Bibeln och den sunda läran. Faran är stor, att man så småningom påverkas av avfallet och börjar vänja sig vid falsk lära, utan att man tänker på, hur allvarligt detta är. Det finns fara för världslighet och andlig sömn. Det finns fara för egenrättfärdighet. Det finns fara för onödiga söndringar och onödiga murar gentemot andra lutherska kristna som man i själva verket delar samma tro med.

Ja, så är det, det finns verkligen faror på många olika områden. Må Gud bevara oss!

Då det gäller faran för ”onödiga söndringar och onödiga murar” så ser vi det som mycket angeläget att de olika fria lutherska församlingarna/kyrkorna vågar ta kontakt med varandra för att om möjligt undersöka om det föreligger läromässig överensstämmelse vilket sedan kan leda till samverkan och gemenskap.

Vi vill understryka vad Jensen skriver i det följande:

Splittringar kan vara nödvändiga, men det finns också en verklig risk för onödig splittring som inte har sin grund i Guds ord, utan i personfrågor och människors svaghet. Det behövs verkligen stor nåd och visdom från Gud, när det gäller att hitta vägen fram, inte minst i en tid som vår.

Må Gud ge oss den visdomen och den nåden!

Jan Nilsson, Sverige

Jan Nilsson är predikant i Evangelisk-Luthersk Samling, ELS, som har sina rötter i Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, EFS. Av namnet förstår vi att ELS inte är någon församling eller kyrka utan en form av proteströrelse, som bildades 1971, mot EFS´ historisk-kritiska bibelsyn. Då de allra flesta fortfarande är medlemmar i Svenska kyrkan och att man betonar att en av förkunnarna är prästvigd i Svenska kyrkan, kan man se ELS som en rörelse inom Svenska kyrkan. Men Nilsson säger att det är mycket som skrämmer inom Svenska kyrkan och att ”utgåendet ur Svenska kyrkan” är något som alla nog vet kommer.

Nilsson beskriver en livaktig verksamhet där ELS på många platser för ut ”korsets budskap”, men ”synen på kyrkan, predikoämbetet och sakramentsförvaltningen varierar”, dock inom vissa ramar. Kanske kan denna variation i uppfattning vara en av orsakerna till att man ännu inte kommit fram till en församlingsbildning.

I ELS´ tidning ”Pietisten” har Nilsson i flera artiklar på ett sakligt och engagerat sätt redogjort för Svenska kyrkans avfall och närmande

till Rom. Han är också, med rätta, kritisk till Synoden och Bertil Gärtners sneglande mot Rom. Ett urval av dessa artiklar finns med i denna bok och som visar att Nilsson är vaken över det som sker, inte bara i Svenska kyrka utan även i Synoden och i Kyrklig Samling.

* * *

Boken ”Vägen fram?”, som vi ser som en debattbok, är ett utmärkt utgångsläge för ytterligare samtal mellan de fria lutherska församlingarna och kyrkorna i Norden och även för dem, som nu inser att ett uppbrott från de olika folkkyrkorna är nära förestående.

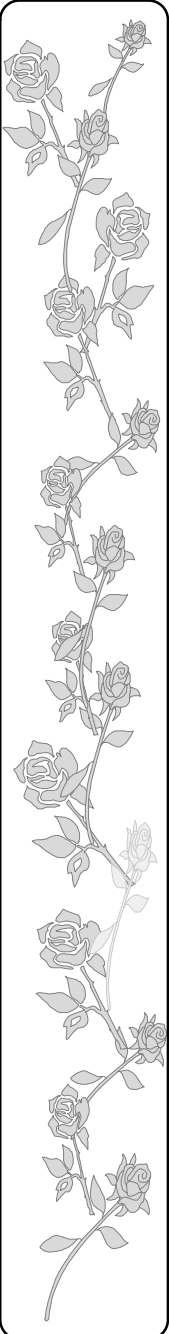
En av bokens förtjänster är att den uppenbarar den oro och nöd för situationen i de olika folkkyrkorna och för behovet av ytterligare samtal. Ett viktigt steg i sådana samtal är att man får klarhet i innebörden av orden ”evangelii lära” i Augsburgska bekännelsen artikel 7. Här föreligger en skillnad i uppfattning bland bokens författare – en skillnad som på ett avgörande sätt styr ”vägen fram” och enhetsprocessen mellan de olika lutherska församlingarna och kyrkorna.

Det är vår bön till Herren Gud att Han med sin Ande och sitt Ord ger oss visa hjärtan att vi kan bearbeta sådant som ligger i vägen för enhet. Så låt oss arbeta vidare för denna enhet och på ”vägen fram” vandra med Honom som är *vägen*, sanningen och livet.

Bertil Waldemarson

Bön

I ditt namn Herre Jesus Kristus vill jag nu nalkas min käre Fader i himmelen, ty du har ju sagt: ”Om ni ber om något i mitt namn, skall jag göra det.” På sådana löften och tillsägelser kommer, jag arme syndare, till dig, o Gud. Ge mig din helige Andes nåd till en rätt tro och förtröstan på min Frälsare Jesus Kristus, att jag må vara viss om att mina synder är förlåtna och att jag är ditt barn.

Gode Gud, jag är så rädd att bedra mig med ett falskt hopp. Utrannsaka mig därför och pröva mig. Se till hur jag har det, så att jag inte vandrar på en orätt väg. Led du mig på den eviga vägen för din nåds och sannings skull.

Tag inte din helige Ande från mig. Led mig i din sanning så att jag inte blir bedragen av den listige själafienden.

Dyre Frälsare, jag har ingen annan utväg än att komma till dig just som jag är. Jag behöver din nåd och hjälp alla dagar och stunder, och utan dig är jag förlorad.

Även denna dag har jag fått erfara mycken synd och ondska hos mig. Därför vill jag nu fly till min dyre Frälsare, som även för mina synders skull blev offrad på korsets stam och betalade där hela min syndaskuld och befriade mig från lagens dom och förbannelse. Ja, i ditt blod försvann min synd.

Bevara mig till både kropp och själ. Hjälプ mig komma till den härlighet du berett åt mig hemma i himmelen. Hos dig är jag i gott förvar, du som har köpt mig med ditt eget blod! Amen.

Ur ”Bönbok för Guds barn” av G. Edén.

FÖRSAMLINGSNYTT

KYRKDAG

i Norrköping Kristi himmelfärds dag, 24 maj, enligt särskilt program.

Medverkande: Ingemar Andersson och Ingvar Adriansson.

Lokal: Vidablickskyrkan, De Geersgatan 60.

Upplysningar genom Bertil Waldemarson, 011-12 66 57. E-post: wald@algonet.se

ELBK INBJUDER TILL

kristendomskurs och årskonferens med familjeläger i Norge på Sjöglimt, Örje, under vecka 28. Upplysningar lämnas av Asbjörn Hjorthaug, Rugdev. 3 N-1823 Knapstad.

E-post: asgj.hjorthaug@c2i.net

SOMMARLÄGER

planeras i Kvarsebo, Kolmården under tiden 27-29 juli 2001 enligt särskilt program.

En skara skall komma från öst och från väst
och sitta till bords i Guds rike
med Abraham, Isak och Jakob som gäst
hos honom, som blivit vår like.
Förbarma dig över oss, Jesus!

O Herre vår Gud, låt oss höra i tid,
när Anden i Ordet vill kalla.
När Herden, den gode, förkunnar sin frid,
till hjorden församla oss alla!
Förbarma dig över oss, Jesus!

Ur Luthersk Psalmbok

LUTHERSKT FÖRSAMLINGSBLAD utges och bekostas med frivilliga gåvor. Den som önskar få församlingsbladet och eventuellt annan information om församlingarnas verksamhet, eller önskar att församlingsbladet sändes till vänner och bekanta kan använda bifogade beställningskort.

Om någon önskar understödja församlingsbladets utgivning eller församlingarnas verksamhet, kan bidrag insättas på Lutherska Församlingen, postgiro 429 67 90 - 1.

ISSN 1103-8845

Ansvarig utgivare: Henning Lindmark, Ostvägen 97 D, 902 62 Umeå, tel. 090-18 77 34.

Redaktör: Ingemar Andersson, Skälbyvägen 28, 191 49 Sollentuna, tel. 08-96 50 13 eller 018-39 40 35.

Redaktionssekreterare: Bertil Waldemarson, Skånegatan 5, 602 17 Norrköping. tel. 011-12 66 57.

LUTHERSKA FÖRSAMLINGEN I STOCKHOLMSOMRÅDET

Gudstjänster och bibelstudier hålls i Sollentuna, Norrköping, Rudskoga och på Vikbolandet. Upplysningar om församlingen och dess verksamhet lämnas av Ingemar Andersson, Skälbyvägen 28, 191 49 Sollentuna, tel. 08-96 50 13, 018-39 40 35, eller Bertil Waldemarson, Skånegatan 5, 602 17 Norrköping, tel. 011-12 66 57.

Kassör: Torsten M. Johnsson, Kuddby, Björkängen 1, 610 33 Vikbolandet, tel. 0125-401 73. **Församlingens postgiro 429 67 90 - 1.**

LUTHERSKA FÖRSAMLINGEN I UMEÅOMRÅDET

Upplysningar om församlingen och dess verksamhet lämnas av Henning Lindmark, Ostvägen 97 D, 906 26 Umeå, tel. 090-18 77 34, eller Tore Karlsson, Hiss-sjö, Pl. 367, 905 91 Umeå, tel 090-382 48.

KASSETTMISSIONEN

Kassettband med predikningar och föredrag kan beställas från Per-Gunnar Gunnarsson, Sänkdalen, Kättinge, 610 28 Vikbolandet, tel. 0125-320 41. Abonnera gärna på kassetterna. Enda kostnaden är portot för att skicka kassetten vidare till nästa abonnent.

TALTIDNING

Församlingsbladet kan fås som taltidning. Meddela redaktionssekreteraren.

INTERNET

Hemsida: <http://www.lutherskaforsamlingen.org>

E-mail: lfs-lfu@algonet.se